

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Gelet op artikel 3, eerste lid en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de Beschikking van de Commissie 2008/23/EG van 12 november 2007 op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van een eerste bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 12);

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103);

Gelet op de artikelen 10a en 15 van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Voornes Duin**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")
 - H2130 *Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
 - H2160 Duinen met *Hippophaë rhamnoides*
 - H2170 Duinen met *Salix repens* ssp. *argentea* (*Salicion arenariae*)
 - H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied
 - H2190 Vochtige duinvalleien
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire soorten zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H1014 Nauwe korfslak
 - H1340 *Noordse woelmuis
 - H1903 Groenknolorchis

Artikel 2

1. Het besluit tot aanwijzing van de speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, eerste en tweede lid, van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) **Voornes Duin** zoals aangewezen bij besluit van 24 maart 2000 (N/2000/328,

Stcrt. 2000, nr. 65) en gewijzigd bij besluit van 10 januari 2003 (TRCJZ/2002/5725) wordt gewijzigd.

2. Paragrafen 3.1 en 3.3 van de Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid bedoelde besluit van 10 januari 2003, wordt vervangen door de paragrafen 3.1, 3.3 en 3.4 van de Nota van toelichting bij dit besluit.
3. In paragraaf 4.2 van de Nota van toelichting behorende bij de in het eerste lid genoemde besluiten van 24 maart 2000 en 10 januari 2003 vervallen de volgende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 79/409/EEG: Grote zilverreiger en Visarend.
4. Paragraaf 4.4 en de hoofdstukken 5, 6 en 7 van de in het tweede lid bedoelde Nota van toelichting vervallen.
5. De kaart behorende bij het besluit van 10 januari 2003 wordt ingetrokken.

Artikel 3

1. De aanwijzing, bedoeld in artikel 1, en de wijziging, bedoeld in artikel 2, gaan vergezeld van een Nota van toelichting inclusief bijlagen en een kaart, welke deel uitmaken van dit besluit.
2. De in de artikelen 1 en 2 bedoelde speciale beschermingszones vormen samen het Natura 2000-gebied **Voornes Duin**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in de Nota van toelichting behorende bij dit besluit.

Artikel 4

1. De bekendmaking van dit besluit geschiedt in de Staatscourant.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
w.g. G. Verburg

Dit besluit, de kaart en de Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in het kantoor van de Directie Regionale Zaken, vestiging West, van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Herman Gorterstraat 55, 3511 EW UTRECHT, in het kantoor van de Directie Regionale Zaken, vestiging Zuid, van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Keizersgracht 5, 5611 GB EINDHOVEN, in het kantoor van de Directie Regionale Zaken, vestiging Oost, van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Verzetslaan 30, 7411 HX DEVENTER, en in het kantoor van de Directie Regionale Zaken, vestiging Noord, van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Cascadeplein 6, 9726 AD GRONINGEN.

Ter inzage legging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen van de betreffende gemeente(n), in het kantoor van het waterschap waaronder het gebied valt, en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het besluit kan ook worden ingezien op internet op het adres: <http://www.minlnv.nl/natura2000> en het zal tevens worden bekendgemaakt in dag-, nieuws- en huis-aan-huisbladen.

Belanghebbenden die hun zienswijze als bedoeld in artikel 3:15 van de Algemene wet bestuursrecht naar voren hebben gebracht of redelijkerwijs niet verweten kunnen worden geen zienswijze naar voren te hebben gebracht, kunnen tot zes weken na publicatie van dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag.

**Nota van toelichting Natura 2000-gebied Voornes Duin waarin opgenomen:
Nota van toelichting bij de aanwijzing van Voornes Duin als speciale
beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van
Europese Gemeenschappen inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats
en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn,
alsmede Nota van toelichting bij de wijziging van de besluiten N/2000/328 en
TRCJZ/2002/5725 van de aanwijzing van Voornes Duin als speciale
beschermingszone in het kader van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van
Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand
en hierna te noemen de Vogelrichtlijn**

1. INLEIDING

Door middel van dit besluit wordt het gebied Voornes Duin aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Tevens wordt de Nota van toelichting die behoort tot de aanwijzing van de gelijknamige beschermingszone onder de Vogelrichtlijn gewijzigd. Beide aanwijzingen tezamen vormen het Natura 2000-gebied Voornes Duin, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen. De aanwijzing als Wetland die indertijd middels hetzelfde besluit als de aanwijzing onder de Vogelrichtlijn is geschied, wordt door dit besluit niet gewijzigd.

In artikel 1 van het besluit staat de naam van het gebied en worden de habitattypen en soorten opgesomd, waarvoor het gebied is aangewezen. Artikel 2 vermeldt de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het eerder genomen besluit tot aanwijzing van de Voordelta onder de Vogelrichtlijn. In artikel 3 van het besluit wordt de term Natura 2000-gebied geïntroduceerd en wordt bepaald dat er voor het gebied een bepaalde instandhoudingsdoelstelling verwezenlijkt dient te worden. De instandhoudingsdoelstellingen staan niet in het besluit, maar worden in de Nota van toelichting vermeld. Artikel 4 tenslotte regelt de bekendmaking en inwerkingtreding van dit besluit.

In hoofdstuk 2 van deze Nota van toelichting worden de aanwijzingen onder Habitat- en Vogelrichtlijn kort toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt er ingegaan op de grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld. Deze wijzigingen hebben betrekking op de begrenzing van zowel het Habitatrichtlijngebied als het Vogelrichtlijngebied. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende kaart toegelicht.

In hoofdstuk 4 van de Nota van toelichting wordt nogmaals opgesomd voor welke habitattypen of soorten het gebied destijds is aangemeld. Dit vierde hoofdstuk van de Nota van toelichting is ingevoegd naar aanleiding van de ingediende zienswijzen, omdat in veel zienswijzen duidelijkheid werd gevraagd waarom een bepaald gebied destijds bij de Europese Commissie is aangemeld.

Een belangrijk onderdeel van de Nota van toelichting is de opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 5. Allereerst worden de algemene instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd en vervolgens staan de instandhoudingsdoelstellingen van de in het gebied aanwezige habitattypen en soorten vermeld. Daarbij wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden termen gebruikt zoals 'behoud', 'uitbreiding' of 'verbetering'. Daarnaast wordt een verdeling gemaakt in oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de

instandhoudingsdoelstelling altijd in de vorm van ‘behoud’ of ‘uitbreiding’ van oppervlakte en van ‘behoud’ of ‘verbetering’ van kwaliteit zal worden gegeven.

Tenslotte zijn aan de Nota van toelichting drie bijlagen toegevoegd. Ook de bijlagen maken integraal onderdeel uit van het besluit. Bijlage A (voor zover van toepassing) laat zien, welke terreindelen wijzigen als onderdeel van het Vogelrichtlijngebied. Bijlage B omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de kwalificatie als Habitatrictlijngebied en de toewijzing van en wijzigingen in de instandhoudingsdoelstellingen. In bijlage C wordt op basis van de ontvangen zienswijzen een nadere onderbouwing van het besluit gegeven.

2. AANWIJZINGEN HABITAT- EN VOGELRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Voornes Duin aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn (verder aangeduid als “Habitatrictlijngebied”). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam “Voornes Duin” en onder nummer NL9803077 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Het gebied is aangewezen voor één prioritair habitatype en één prioritaire soort in de zin van artikel 1 van de Habitatrictlijn.

Het gebied is op 24 maart 2000 onder de naam “Voornes Duin” aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als “Vogelrichtlijngebied”). Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL2002017. In een beslissing op bezwaar is de begrenzing op 10 januari 2003 aangepast. In 2003 is bovendien de Nota van toelichting van 2000 vervangen. Het besluit N/2000/328 is door middel van dit besluit gewijzigd. Uit het vorige besluit overgenomen tekst delen zijn in deze Nota van toelichting cursief gezet¹.

Het Natura 2000-gebied Voornes Duin (landelijk gebiedsnummer 100) omvat het Vogelrichtlijngebied Voornes Duin en het Habitatrictlijngebied Voornes Duin. Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrictlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitatypes en habitats van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Natura 2000 bestrijkt ook de onder Vogelrichtlijn aangewezen gebieden. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 4) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006). Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitatypes en soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2006). Hierin wordt ook ingegaan op de interpretatie van habitatypes en de relatieve bijdrage van afzonderlijke gebieden aan het Natura 2000-netwerk.

Het Natura 2000-gebied Voornes Duin ligt in de provincie Zuid Holland en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Hellevoetsluis, Rotterdam en Westvoorne.

¹ De afkorting sbz (“speciale beschermingszone”) en de aanduiding “beschermingszone” zijn hierin vervangen door de term “Vogelrichtlijngebied”

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het Voornes Duin bestaat uit jonge duin- en strandafzettingen met een hoog kalkgehalte. De vorming van het Voornes kustgebied begon pas in de late middeleeuwen. In de tweede helft van de 19^e eeuw werd door grootschalige technische ingrepen de waterstaatkundige situatie van het kustgebied van Voorne ingrijpend veranderd. Na het afgraven van de Nieuwe Waterweg (1864-1876) en het afdammen van de Scheur (1871) traden er veranderingen in het stromingspatroon voor de kust op. Voor de kust ontstonden platen en het duingebied breidde zich zeewaarts uit. De Strandhaak en het Groene Strand van Oostvoorne zijn in die tijd ontstaan. De bevolking had ná de Franse Revolutie het recht verworven om "vrij hout te halen" en de duinen te beweiden. Door deze vorm van rooibouw was zelfs sprake van een "stuivende zandwoestijn". Het Hoogheemraadschap Brielse Dijkkring nam maatregelen. Er werd massaal helm aangeplant. Omstreeks 1910 kon men weer spreken van een hechte zeekering. In 1926 werden valleien als Vliegveld, Grote Vlak en Breede Water van de zee afgesnoerd. Na diverse versterkingen in het verleden is in 1985 in het kader van de Deltawet de zeeverende duinenrij verzwaaard. De huidige buitenste duinenrij is daarbij op kunstmatige wijze aangebracht. Het Quackjeswater, waarschijnlijk ontstaan rond 1500, is een overblijfsel van de Goote die in de late middeleeuwen nog een bevaarbare zee-inham was tussen Hellevoetsluis en Den Briel. Het duingebied van Voorne heeft een grote variatie in landschapstypen en heeft daardoor een grote soortenrijkdom, zowel wat betreft flora als fauna. Het bestaat uit een afwisselend duingebied met twee grote duinmeren (Breede Water en Quackjeswater) en meerdere kleine poelen, moerassen, grote oppervlaktes bos en struweel, duingraslanden en natte duinvalleien. Aan de binnenduinderand liggen een aantal landgoedbossen met stinzefflora.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Voornes Duin behoort tot het Natura 2000-landschap 'Duinen'.

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Voornes Duin is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen (zie paragraaf 4.4). Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede nieuwe natuur indien dit noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen.

Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houdend met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.²

De grenzen van Vogelrichtlijngebieden worden bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoopeisen³ van de betrokken vogelsoorten.

Het Voornes Duin is aangewezen als Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van duinen met duinplassen die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in

² Hof van Justitie EG, 7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 15 en 25

³ Biotoopbeschrijvingen van de soorten zijn opgenomen in Bijlage A van deze Nota van toelichting.

artikel 4 van de Vogelrichtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I van de Vogelrichtlijn (art. 4.1) en tevens fungeert als broedgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat, in combinatie met onder meer de Vogelrichtlijngebieden Voordelta, Kwade Hoek en Haringvliet, voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/ of voortplanten van bedoelde vogelsoorten.

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Op hoofdlijnen bestaat het Natura 2000-gebied uit de duinen langs het Oostvoornse Meer, het Brielse Gat en het Rak van Scheelhoek met een uitloper langs het Haringvliet ten zuiden van de weg over de Haringvlietsluizen (N57).

Het Habitatrictlijngebied valt in zijn geheel samen met de hiervoor omschreven begrenzing van het Natura 2000-gebied. Het Vogelrichtlijngebied omvat alleen het Breede Water en Quackjeswater. De buitenste grenzen vallen samen met de grenzen van het Natura 2000-gebied.

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd⁴:

- Bestaande bebouwing (inclusief erven en tuinen), die reeds tekstueel was geëxclaveerd, is waar mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht (°). Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de natuurgebieden die in eigendom zijn van de Stichting Het Zuid-Hollands Landschap en de Vereniging Natuurmonumenten en de overige terreindelen. Beide organisaties beheren al jarenlang de gebiedsdelen die bij hen in eigendom zijn ten behoeve van het natuurbehoud en meer in het bijzonder ten behoeve van behoud en herstel van de Europese natuurwaarden waarvoor het gebied is aangewezen. Kadastrale percelen waar volgens de kadastrale kaart bebouwing aanwezig is, zijn in hun geheel op kaart geëxclaveerd indien de perceelgrootte minder dan 5000 m² bedraagt. Van kadastrale percelen groter dan 5000 m² zijn op grond van topografische vlakken⁵ en luchtfoto's alleen die perceelsdelen uitgezonderd die tot bebouwing en directe omgeving hiervan (c.q. erven en tuinen) behoren.
- Buiten de eigendommen van beide terreinbeherende organisaties is bestaande bebouwing op grond van zowel kadastrale als topografische percelen uitgezonderd, waarbij dezelfde werkwijze is gevolgd.
- Rijksweg N57, die het gebied ten zuiden van Rockanje doorsnijdt, is inclusief de grasbermen ook op kaart geëxclaveerd;
- Verharde wegen zijn verder alleen geëxclaveerd langs de grenzen van het gebied.
- Strandpaviljoens zijn ook op kaart uitgezonderd indien deze op de kadastrale kaart zijn aangegeven en op grond daarvan kunnen worden begrensd. (°)
- Langs enkele verblijfsrecreatieterreinen (met recreatiewoningen en andere bebouwing) is de kadastrale grens gevolgd.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

⁴ Wijzigingen aangeduid met een nulletje (°) betreffen aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbesluit

⁵ Op de topografische kaart (TOP10-versie, 2005) aangeduid als "Overig bodemgebruik" of "Weiland"

- De zeewaartse begrenzing van het gebied is op de duinvoet van het buitenduin gelegd (zie ook volgende paragraaf).

Overige wijzigingen groter dan 1 ha betreffende de volgende punten:

- De operationele leidingstrook over de Brielse Maas Dam aan oostzijde Oostvoornse Meer is buiten het gebied gebracht, omdat hier geen waarden aanwezig zijn en het aan de rand van het gebied ligt. De grens is gelegd op de grens van het natuurgebied cq. eigendom van het ZH Landschap (verkleining van circa 4 ha).
- De begrenzing in het Oostvoornse Meer is uitgebreid met een eilandje (circa 4 ha) waar het Zuid-Hollands Landschap herinrichtingsmaatregelen heeft uitgevoerd met als doel Embryonale duinen (H2110). Dit levert tevens een logischere begrenzing op.
- Tussen Zeeweg en Duinlaan (Oostvoorne) is de grens op de bosrand van het binnenduin gelegd (+ 2,3 ha, eigendom Zuid-Hollands Landschap).
- Tussen Duinlaan en Zandweg (Oostvoorne), waar een terrein wegens de aanwezige bebouwing in het ontwerpbesluit buiten de begrenzing was gebracht (6,9 ha), is het deel dat bestaat uit Duinbossen (habitattype H2180C) weer toegevoegd (4,9 ha). (°)
- Landgoed De Duintjes (7,3 ha), vrijwel geheel omsloten door Habitatrictlijngebied, is toegevoegd in verband met de aanwezigheid van Duinbossen (binnenduinrand) subtype C (H2180C).
- Langs het Kreekrand (gemeente Westvoorne) is een bosperceel toegevoegd waardoor de grens op de bosrand komt te liggen. Dit perceel (eigendom Natuurmonumenten, 1,6 ha) behoort bovendien tot het leefgebied van de Nauwe Korfslak (H1014). (°)
- Brielse Gatdam (36 ha) is van Habitatrictlijngebied Voordelta overgeheveld naar Voornes Duin. Dit deelgebied, dat is gelegen tussen de Slikken van Voorne en het Oostvoornse Meer, is grotendeels begroeid met duinvegetatie (Duindoornstruwelen, H2160). Door de aard van het terrein vormt dit gebied een geheel met Voornes Duin dat er aan de oost- en zuidzijde aan grenst. (°)

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van 1433 ha, waarvan 159 ha onder beide richtlijnen is aangewezen. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie paragraaf 3.4).

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrictlijngebied en Vogelrichtlijngebied. Daar waar de kaart en de nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaart-technische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura 2000-gebieden aangegeven. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend (voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden).

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, tuinen, erven, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in

paragraaf 3.3 is afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- Bebouwing betreft één of meer gebouwen of bouwwerken geen gebouwen zijnde. Gebouw: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- Verhardingen kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooïingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.

Met betrekking tot het grensverloop langs verharde wegen, watergangen, waterkerende dijken en de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in het onderhavige gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 is afgeweken:

- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een verharde weg wordt de grens gelegd op de voet van het talud of langs de wegberm aan de zijde van het gebied.
- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een watergang die op de kaart slechts door een enkelvoudige lijn wordt aangegeven, wordt de grens gelegd op de watergrens die, gezien vanuit het gebied, aan de overzijde is gelegen omdat dergelijke wateren een ecologisch/ waterhuishoudkundige eenheid vormen met de aanwezige natte habitats/ leefgebieden.
- De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei, zowel van natuurlijke als kunstmatige aard, verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.
- Waar de buitengrens van het watergebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de buitenteen van de dijk. Waar de buitengrens van een landgebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de teen van de dijk aan de gebiedszijde.

4. NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis ontleent als Habitatrictlijngebied en Vogelrichtlijngebied. Wat betreft de aanwijzing als Habitatrictlijngebied wordt in paragrafen 4.2.1 en 4.2.2 een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) en soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Paragraaf 4.2.3 vermeldt de vogelsoorten waarvoor het gebied onder de Vogelrichtlijn is aangewezen. Op alle vermelde habitattypen en soorten is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie hoofdstuk 5). Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 vermeld welke selectiecriteria op het Habitatrictlijngebied van toepassing zijn met een opgave van de relatieve betekenis van het gebied. Ten tweede is van elk habitatype of van elke soort waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet, in tekst en tabelvorm in bijlage B3, aangegeven waarom dit het geval is. Ten slotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen en soorten binnen het gebied.

